

IZREDNO ZASEDANJE LIGE JE RAZBITO; NEMCIJA MORA ČAKATI DO SEPTEMBRA

Jugoslavija je vstopila v Mussolinijevo "Sredozemsko ligo." Francija, v strahu za svoje afriške kolonije, se je pridružila fašistovski Italiji. Chamberlain, ki se je dal porabiti za orodje, bo moral podati ostavko.

Zeneva, 17. marca. — Zbornica lige narodov je danes priznala, da se je sešla zastonj. Sprejela je sklep sveta lige narodov, da se sprejetje Nemčije odloži na prihodnji september, nakar je zaključila zasedanje. Anglični zunanji minister Chamberlain je poročal zbornici o desetdnevnem pogajanju, ki je bilo brez uspeha, ker se člani sveta lige narodov niso mogli zediniti. Kriza v ligi se torej položi na polico za šest mesecev.

London, 17. marca. — Iz Zeneve poročajo, da so Francija, Italija in Jugoslavija sinoči podpisale Mussolinijevo "sredozemski pakt". Četverstranski pakt, ki ga je podpisalo v nekaj dneh.

Splošno mnenje v Londonu je, da so Mussolinijeve intrige zakrile polom v Zenevi. Francija je bila primorana pridružiti se "sredozemskemu bloku", da se zavaruje proti italijanskemu rovarjenju v njenih severnoafriških kolonijah.

Stališče Austena Chamberlaina je kritično. Brez malega splošna sodba v Londonu je, da mora podati ostavko. Chamberlain bi bil lahko odvrnil krizo v Zenevi, ako ne bi bil pomagal Briandovi siliti Poljsko v svet lige narodov. S tem je dal priklon Mussoliniju, da je rini v ospreje druge kandidate, katerih Chamberlain in Briand nista mogla kontrolirati.

Zeneva, 17. marca. — Izredno zasedanje lige narodov je bilo danes zaključeno, ne da bi bilo izvršeno delo, radi katerega je bilo zasedanje sklicano. Glasovanje o sprejetju Nemčije v ligo narodov je bilo odloženo do prihodnjega rednega zasedanja v jeseni; s tem je odložena tudi kriza, ki je ves čas zborovanja grozila razbiti ligo.

Sklep, da se zborovanje zaključuje brez nadaljnega natezaja.

Železničarske organizacije se preselje iz Chicagoa

To se zgodi, ko preneha s svojim delovanjem železniški delavski odbor. — Kaj prinese Watson-Parkerjeva predloga?

Chicago, Ill. — Precej glavnih stanov železničarskih organizacij se preseli iz Chicagoa, ko preneha železniški delavski odbor funkcionirati in preide v pozabilnost, v kateri počiva že veliko zgodovinskih fiaskov. Železniški pisarniški uslužbenci, ki so lani svoj preiskovalni departament iz Cincinnatija preselili v Chicago, se preselijo najbrž v Washington, kjer se ustanovi nova mašina za izravnavanje sporov. Mogoče se tudi številno osebja v poštini pisarni za strojno osebje zniža in glavni stani raznih manjših železničarskih organizacij se preselijo iz Chicagoa.

Po paznem študiranju Watson-Parkerjeve predloge so gl. odborniki železničarskih organizacij pričeli dvomiti, da jim ta predloga prinaša nekaj, kar ne imajo. Predloga je bila sprejeta v zbornici in zdaj je pred senatom. Predloga pa spravlja železničarske organizacije v zelo delikatno pozicijo, ker jih hočejo železniške družbe preiskovati, ako znajo držati besedo. Splošno mnenje je ta, da je predloga veliko boljše, kakor bi bila, če bi železničarji prepustili železniškim družbam, da bi same predložile predlogo.

Agitirajte za "Prosveto"!

Ofenzivno gibanje Rifljancev in Sirocev

Naročani so napadli iznenadene Špance. — Nev napad na Damask prihaja.

Tangier, Maroko, 17. marca. — Španske čete v okolici Tetuana so bile včeraj iznenadene, ko so jih Rifljanci napadli s silovitimi obsestevskimi napadi, nakar so se rebeli navalili na španske postojanke. Mnogo Špancev je obležalo v boju, Španci so bili presenečeni radi tega, ker včeraj se je začel mohamedanski post Ramadan in na ta dan vsi dobri muslimani počivajo. Toda Rifljanci so prelomili verski običaj in organizirali močno ofenzivo, ko so se Španci najmanj nadejali.

London, 17. marca. — Iz Jeruzalema poročajo, da je Narodni svet sirake rebelne organizacije obvestil vse konzule in inozemske prebivalce v Damasku, naj se umaknejo na varno, kajti vstaja bodo mesto napadli in izgnali Francoze. Poziv se glasi, da rebeli ne bodo odgovorni za usodo inozemcev, ki se ne zmejnjo za varilo.

Siroci zahtevajo, da Francozi izpraznijo Damask in izroče upravo mesta nacionalistični vladi.

Bergerjeva predloga za pokojnino delavcem

Socialistični kongresnik je zopet predložil zvezni zbornici načrt delavske penzije.

Washington, D. C. — Kongresnik Victor L. Berger, socialist iz Wisconsin, je 16. marca predložil v poslanski zbornici načrt zvezne pokojnine za vse mezdne delavce, ki so po 60 letih starosti brez lastnih sredstev za življenje. Najvišja vsota pokojnine je osem dolarjev na teden.

Nov izjalovljen napad na Alfonsoza.

Pariz, 17. marca. — Iz Madrida je prišla vest o novem poskušnem atentatu na kralja Alfonsoza in v rapidnem razširjanju republikanizma v Španiji. Strije republikanci so se skrili v kopalnici sobi kraljeve lovske vile na delceli. Ko so alifali, da prihaja Alfonso, so pričeli streljati skozi vrata. Kralj je ušel nezadeti in straža je ujela vse štiri zarotnike.

FAŠISTOVSKA KOMEDIJA JE VEDNO LEPSA

"Matteotti je sam umrl strahu!" pravijo fašisti. Najeti morilec se smejejo in pravijo, da nič ne vedo, kako je Matteotti umrl.

Chieti, Italija, 17. marca. — Amerigo Dumini, vodja četverice morilcev, ki so obtoženi umora socialističnega poslanca Matteottija, je včeraj povedal pred tukajšnjim sodiščem, kako je Matteotti po njegovem umrl. Dumini je prišel iz Amerike in je bil aktiven v fašistovski stranki.

Ko ga je prosekutor vprašal, kako je Matteotti umrl, je Dumini odgovoril: "Ne vem. Imeli smo ga v avtomobilu in ga peljali v Campagno. Med potjo smo ga silili, naj govori, toda on je trdovratno molčal. Tedaj je eden mojih tovarišev rekel, da Matteotti umira. Ustavil sem avto in pogledal nazaj ter videl, da Matteotti ležal na tleh. Pri tem mi ni kasneje je bil mrtev. Moje mnenje je, da je umrl radi prevelikega razburjenja in strahu."

Prosekutor je nato vprašal, zakaj je imel Matteotti rane od bodala. Dumini je skomignil z rameni in ni hotel nič odgovoriti. Ostali obtoženci so tudi povedali, da nič ne vedo, kako je Matteotti umrl. Nihče se ga ni dotaknil — samo umrl je — kar tako.

Obtoženci so zelo dobre volje; smejejo se in šalijo ves čas.

Dumini je tudi rekel, da niso imeli nobenega pripravljenega načrta za ugrabljenje socialističnega poslanca. Stvar se je zgodila v trenutku in on (Dumini) je edini odgovoren. Povabil je svoje tovariše v avtomobil in se peljal do hiše, v kateri je bil Matteotti na obisku. Ko je prišel Matteotti iz hiše, so ga pograbil. Dumini je prepričan, da je Matteotti odgovoren za umor fašistovskega poročevalca Nicole Bonservisija in imel je še druge umore fašistov na svoji vesti. Ko je torej zagledal poslanca, je pred njegovimi očmi vstala vizija umorjenega Bonservisija, v njem je zaplula jeza in v tistem hipu je odredil, da Matteottija odpeljejo iz Rima. Vrgli so ga v avto in odpeljali. Med potjo je umrl. Nato so dirjali po Campagni in iskali primernege prostora za pokopanje trupla. Ker niso imeli drugega orodja, so izdoblili jamo s pilo, avtomnim ključem in v vijaki.

Tako je govoril Dumini — in navzoči so resno priklimali... Chieti je obkoljen s fašistovsko policijo. Nihče, ki nima dovoljenja od oblasti, ne sme v mesto, ki se nahaja visoko v hribih Abruzije.

POMILOŠČENJE HAITSKEGA DELAVSKEGA VODITE-LJA SE ZAHTEVA.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je poslal generalu Johnu Russelu, ameriškomu komisarju na Haitiju memo-randum, da izpusti iz ječe Joliboisa, delavskega zastopnika, ki je zaprt v Port-au-Princeu na Haitiju. Organizirani delavci v republiki St. Domingo izjavljajo, da je Jolibois zaprt brez vzroka.

Green je najprvo poslal petico mornariškemu odseku. Tam so jo odpisali ameriškem komisarju na Haitiju, ker je on v zemlji najvišja oblast na otoku. Haitso delavstvo zahteva, da se Američani umaknejo s Haitija in da preneha haitska okupacija.

Izgredi rumenih dijakov. Bukarešta, 17. marca. — Stavka vseh učiteljskih dijakov v Rumuniji traja že dva tedna. Včeraj je na tisoče dijakov zborovalo v Bukaresti, nakar so paradičili po ulicah in napadli žide. Policija je naredila mir.

Velika bulgarska konspiracija

Oblasti iščejo 41 oseb v enajstih mestih. — Najbrž jih bo še več obtoženih.

Cleveland, Ohio. — V ponedeljek je bila vložena na okrožnem sodišču v tem mestu obtožba proti 112 osebami radi zarote za kršenje prohibicijskih postav. Zvezni agenti so bili v tork razposlani v razna mesta širom države, da aretirajo 41 obtoženec, ki so še na prostem.

Devetinastdeset obtožencev je bilo že v zaporih, ko so bile obtožbe vložene, dva pa sedita v domrtni ječi radi umora.

V obtožnici je navedeno, kako so obtoženi manipulirali s 75 vagoni čistega alkohola; navedeno je tudi, da so ti bulgarji ušli veliki zaščiti od strani mnogih policajev. Popisano je, kako so razposiljali tihotapke pijače in kje so jo imeli v skladiščih.

V St. Paulu in Minneapolisu bodo zvezni agenti aretirali enainvajset obtožencev. Pet Klevelandčanov morajo tudi še polskati in spraviti na varno. Nadatlje v San Franciscu in San Jose po štiri; v Pittsburghu in Philadelphiji po tri; v Chicagu dva; v Duluthu, Detroitu in Bostonu pa po enega.

Okrožni pravdnik Bernsteen pravi, da bo gledal, da se uvede še nadaljnja obširnejša preiskava, ko se sestane zvezna veleporota dne 1. aprila. Ta preiskava bo najbrž imela za uspeh, da bo aretiranih in obtoženih še kakih 50 ali 60 nadaljnjih oseb. Radi te nadaljnje preiskave se bo začela sodna obravnava po mnenju pravdnika Bernsteena šele enkrat v poletju ali jeseni.

Lov za tihotapci likerja.

Miami, Fla. — Tukajšnja policija je imela v tork veliko dela z nekim motornim čolnom, na katerem so imeli tihotapci nalozeno precej prepovedane pijače. Tihotapci so bežali s polno paro, policijski motorni čoln pa za njimi. 12 milj dolega je bila ta gonja, med katero se je seveda z obeh strani streljalo. Končno so se policijski polastili čolna in aretirali štiri moške in eno žensko. Pijače niso dobili, kajti tihotapci so jo pravočasno pometali v vodo. Med bitko je bil en detektiv vržen v vodo, iz katere so ga pa takoj potegnili, in dve osebi sta bili nenevarno ob-streljeni.

INDIJANCE PREGANJAJO RADI VERSKEGA POUKA

Solski nadzornik grozi z zaplomo. — Za Indijance se poteguje Amer. indij. obrambna liga.

Washington, D. C. — John Collier, tajnik Ameriške indijanske obrambne lige, je sporočil predsedniku zborniškega odseka za indijanske zadeve, da je prišlo preganjanje Indijancev, ker obdržavajo verski poduk svojih rodov.

Collier naglašja, da je superintendent Randall, ki nadzoruje severne Pueble v Santa Feju, pisal solskemu vodji v Taosu, da preloča pueblskim zastopnikom njegov ukaz, ki prepoveduje jemati iz šole otroke med 6. in 16. letom, pa naj bo vzrok za to že kakršnen hoče. Randall je zagrozil, da zapre starše otrok na priporočilo šol. vodje. On

Zaljubljeni parčki v cerkvi! San Antonio, Tex. — Dr. Ira Landrith, tajnik verske organizacije "Christian Endeavor", je v tork tukaj priporočal, da se v vsaki novi cerkvi postavijo v kotih utice za mlade, zaljubljene ljudi, ki se smejo svobodno ljubiti v cerkvi. Edino na ta način bo cerkev obdržala mladino v svojih pesteh, je rekel dr. Landrith.

Ali želiš znati pravilno pisat in čitat angleško? Naroči si "Slovensko-anglško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

SOVJETSKA RUSIJA IŠČE POMOČI V AMERIKI ZA IZVEDBO SVOJE ELEKTRIFIKACIJE

V Moskvi elektrificirajo predmestno železnico. — Ob Dnjepru se namerava zgraditi hidro-električna centrala.

New York, N. Y. (F. P.) — Alexis V. Prigarin, ki je kot predsednik Amtorg Trading kompanije nadomestil utopljene Isalaha J. Hoograna, ki je lani poneorel v New Yorku, izjavlja, da Rusija išče ameriške pomoči za električne projekte. Amtorg Trading korporacija je ruska vladna agencija za izvoz in uvoz blaga. Ta korporacija je poslala še načrte General Electric in Westinghouse Electric kompaniji za elektrificiranje moskovskih predmestnih parnih železnic. Popolna elektrifikacija železnice bo stala deset milijonov dolarjev. Načrt, ki je bil poslan General Electric kompaniji krije sedem milj pota in njegova izvršitev bo stala dva milijona dolarjev.

Dnjeperski hidro-električni načrt bo stal \$100,000,000. Za ta projekt se išče ameriški kapital. Ruska vlada ima v načrtu elektrificiranje ukrajinske kovinske industrije. Električna sila bo prihajala iz dnjeperске električne centrale. Dnjepar bo dal 600,000 konjskih sil. To bo ena izmed največjih hidro-električnih central. T. Maratskaja pride v Ameriko kot inženirka, da se posvetuje s ameriškim privatnim interesom o dajepremem projektu.

Kriza v Belgiji

Belgijska valuta strahovito pada in vlada je na robu padca.

Bruselj, 17. marca. — Belgijska vlada je na robu padca. Odstopnost znanjega ministra Vandervelda, ki se mudi v Zenevi, je edin vzrok, da ni vlada še vedno podala ostavke valed ljutih napadov na finančnega ministra. Kriza je prišla radi nepričakovane padanja belgijskega franka, ki leti navzdol že nekaj dni. Vlada je doslej umetno držala valuto na mestu z velikimi posojili iz Amerike, zdaj pa niti to ne pomaga več.

CALLES JE BOLAN.

Mexico City, 17. marca. — Predsednik Blutarco Elias Calles je obel na influenco. Ta bolezen je zdaj strašno razširjena po vsej Mehiki. Samo v glavnem mestu je preko 100,000 bolnikov.

INDIJANCE PREGANJAJO RADI VERSKEGA POUKA

Solski nadzornik grozi z zaplomo. — Za Indijance se poteguje Amer. indij. obrambna liga.

Washington, D. C. — John Collier, tajnik Ameriške indijanske obrambne lige, je sporočil predsedniku zborniškega odseka za indijanske zadeve, da je prišlo preganjanje Indijancev, ker obdržavajo verski poduk svojih rodov.

Collier naglašja, da je superintendent Randall, ki nadzoruje severne Pueble v Santa Feju, pisal solskemu vodji v Taosu, da preloča pueblskim zastopnikom njegov ukaz, ki prepoveduje jemati iz šole otroke med 6. in 16. letom, pa naj bo vzrok za to že kakršnen hoče. Randall je zagrozil, da zapre starše otrok na priporočilo šol. vodje. On

Zaljubljeni parčki v cerkvi! San Antonio, Tex. — Dr. Ira Landrith, tajnik verske organizacije "Christian Endeavor", je v tork tukaj priporočal, da se v vsaki novi cerkvi postavijo v kotih utice za mlade, zaljubljene ljudi, ki se smejo svobodno ljubiti v cerkvi. Edino na ta način bo cerkev obdržala mladino v svojih pesteh, je rekel dr. Landrith.

Ali želiš znati pravilno pisat in čitat angleško? Naroči si "Slovensko-anglško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Agitirajte za "Prosveto"!

